

Siilinjärven ympäristöterveyspalvelut

Kaavin, Lapinlahden, Rautavaaran, Siilinjärven ja Tuusniemen ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue

VALVONTASUUNNITELMAN 2025 TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

SISÄLTÖ:

1. Johdanto	3
2. Yhteistoiminta-alue ja valvontakohteet	3
3. Terveysvalvonnan valvontasuunnitelman toteutuminen	4
3.1 Elintarvikevalvonta	4
3.2 Terveydensuojelulain mukainen valvonta	7
3.3 Tupakkalain mukainen valvonta ja nikotiinivalmisteiden myynnin valvonta	9
3.4 Muut terveysterveysvalvonnan tehtävät	10
3.5 Valvontasuunnitelman mukaisten tarkastusten toteutuma	14
4. Eläinlääkintähuollon suunnitelman toteutuminen	14
4.1 Eläinten hyvinvoinnin ja terveyden valvonta	14
4.2 Eläinlääkäripalvelut	16
5. Toimintatuotot	18
6. Henkilövoimavarat ja niiden riittävyys	19

1. Johdanto

Kaavin, Lapinlahden, Rautavaaran, Siilinjärven ja Tuusniemen kuntien muodostama ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen vuoden 2025 valvontasuunnitelma hyväksyttiin ympäristöterveyslautakunnassa 17.12.2024 (§ 23). Tässä raportissa arvioidaan yhteistoiminta-alueen vuoden 2025 valvonnan toteutumista.

2. Yhteistoiminta-alue ja valvontakohteet

Taulukko 1: Yhteistoiminta-alueen asukasmäärä kunnittain vuonna 2025 (tilanne 9.1.2026)

Kunta	Asukasmäärä (henkilöä)
Siilinjärvi (isäntäkunta)	21269
Lapinlahti	8865
Kaavi	2589
Tuusniemi	2311
Rautavaara	1413
Yhteensä	36447

Taulukko 2: Vuoden 2025 valvontakohteiden määrä valvontalajeittain

Valvontalaji	Valvontakohteiden määrä*
Elintarvikevalvonta	289
Maidontuotantotilat	128
Terveydensuojelun valvonta	269
Tupakkalain valvonta	33
Nikotiinivalmisteiden myynnin valvonta	22
Yhteensä	741

*) valvontasuunnitelman 2025 mukaisesti

Terveysvalvonnassa on ollut käytössä helmikuusta 2019 lähtien VATI – ympäristöterveydenhuollon yhteinen valvontatietojärjestelmäohjelma, johon viranhaltijat syöttävät valvontakohte- ja valvontatiedot. Tietojärjestelmää on kehitetty valtakunnallisesti edelleen vuoden 2025 aikana. VATI- tietojärjestelmässä tiedot siirtyvät suoraan valtakunnallisiin tietoihin.

Siilinjärven ympäristöterveyspalveluiden toimistotilat sijaitsevat tällä hetkellä Toivalan Lentokapteenissa. Siilinjärven ympäristöterveyspalveluilla on käytössä vakiintuneet etätyökäytännöt ja työskentely on mahdollista myös Siilinjärven kunnan muissa toimitiloissa.

3. Terveysvalvonnan valvontasuunnitelman toteutuminen

Kunnan tulee arvioida valvontasuunnitelman toteutuminen vuosittain ja toimittaa valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi sekä toteutuneiden valvontatietojen raportointi Ruokavirastolle kunkin vuoden maaliskuun loppuun mennessä, vuoden 2025 osalta alustavia tietoja on toivottu jo helmikuun 2026 loppuun mennessä. Arviointi toteutetaan normaalisti sähköisen Ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkötietojen hallintajärjestelmän (VYHA) kautta. Vuoden 2025 raportointi tapahtuu kuitenkin erillisten kyselyiden avulla valtakunnallisen VYHA järjestelmän uudistamisen takia.

Arviointi tulee Valtioneuvoston asetuksen kunnan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmasta (665/2006) 8 §:n perusteella tehdä ainakin seuraavien tekijöiden osalta:

1. tarkastusten määrä valvontakohtetyypeittäin;
2. tarkastusten kattavuus;
3. näytteiden määrä valvontakohtetyypeittäin sekä
4. valvonnasta saatujen tulojen kohdentuminen.

Kuntien valvontasuunnitelmien laatimisen ja toteutumisen arvioinnin ohjeena on käytetty Ympäristöterveydenhuollon yhteistä valtakunnallista valvontaohjelmaa vuosille 2025–2028 (Valvira, Ruokavirasto) sekä niiden toimialakohtaisia päivityksiä.

Arvioinnissa esitetään myös tarkastuksilla esiin tulleita epäkohtia valvontalajeittain sekä kunnan viranomaisen toimenpiteet näiden epäkohtien korjaamiseksi ja asioiden saattamiseksi määräystenmukaiselle tasolle.

3.1 Elintarvikevalvonta

Taulukko 3: Suunnitellut ja toteutuneet elintarvikevalvonnan tarkastukset vuonna 2025 kohtetyypeittäin

Kohtetyyppi	Kohteiden lkm*	Suunnitellut tarkastukset lkm	Toteutuneet tarkastukset lkm
Liha-alan laitokset	2	2	2
Kala-alan laitokset	4	11	9
Maitoalan laitokset	1	10	10
Muna-alan laitokset	1	1	1
Varastolaitos	2	2	2
Riistan käsittelytilat	3	0	0
Vilja- ja kasvisala	13	10	10
Elintarvikkeiden myynti	48	29	29

Elintarvikkeiden tarjoilu	138	63	63
Elintarvikkeiden kuljetus	7	6	9
Kontaktimateriaalitoiminta	3	0	0
Muut alkutuotannon valvontakohteet	67	1	1
Maidontuotantotilojen hygieniatarkastukset	128	23	24
Yhteensä, lkm	417	158	160
Valvontasuunnitelman toteutuminen 101 %			

*) Valvontasuunnitelma 2025

Elintarvikehuoneistojen ennakkoon suunnitelluista tarkastuksista tehtiin 101 %. Valvonnan toteuma ylitti suunnitellun koska elintarvikkeiden kuljetusten osalta saatiin kurottua edellisten vuosien tarkastusvelkaa erityiset maidonkuljetuskaluston osalta. Lisäksi tehtiin 5 seurantatarkastusta, jotka kuuluvat suunnitelmalliseen valvontaan.

Suunnitelman ulkopuolisia tarkastuksia tehtiin 10 kpl. Suunnitelman ulkopuolisia tarkastuksia ovat mm. asiakasyhteydenottoihin tai ruokamyrkytyspäilyihin liittyvät tarkastukset. Elintarvikevalvonnan tarkastuksia tehtiin siis yhteensä 175 kpl.

Alueelta tuli vuoden aikana 8 ruokamyrkytyspäilyilmoitusta. Ne olivat pienempiä 1–2 henkilön sairastumisia ja niitä selviteltiin paikallisesti eikä yhteyttä ruokailuihin todettu. RYMY-ilmoituksia ei tehty vuoden 2025 aikana yhtään.

Alkutuotannon tarkastukset omalla valvonta-alueella toteutuivat yli valvontasuunnitelman (104 %) ja laitosvalvonnan osalta lähes valvontasuunnitelman mukaisesti (92 %). Kuopion kaupungille myytävä alkutuotannon valvonta toteutui alle suunnitellun (22 kpl, 81 %) ja laitosvalvonta toteutui suunnitelman mukaisesti (4 kpl, 100 %).

Tarkastukset on tehty pääsääntöisesti ilman ennakoilmoitusta ja silloin, kun valvontakohteessa on ollut toimintaa. Joitakin säännöllisen valvonnan tarkastuksia tehtiin sopimalla tarkastusaika etukäteen. Uuden toimipaikan ensimmäinen tarkastusaika sovitaan etukäteen.

Valvontasuunnitelman mukaiset elintarvikevalvonnan tarkastustiedot tallentuvat Ruokaviraston koordinoimaan Oiva-julkistamisjärjestelmään. Kohdekohtaiset elintarvikevalvonnan tiedot julkaistaan osoitteessa www.oivahymy.fi.

Elintarvikkeiden vierasainevalvontaohjelmaan ja kasvinsuojeluainejäämien valvontaohjelmaan on osallistuttu Ruokavirastolta tulleiden näytteenottopyyntöjen mukaisesti.

Taulukko 4: Siilinjärven, Itä-Suomen ja koko maan Oiva-tarkastuksen rivikohtainen arvosana / yleisarvosana jakauma arvosanoittain vuonna 2025.

	Siilinjärven ympäristö- terveyspalvelut	Itä-Suomi	Koko maa
 Oivallinen	92,3 % / 64,8 %	92,1 % / 58,1 %	86,1 % / 46,3 %
 Hyvä	6,7 % / 31,7 %	6,1 % / 30,4 %	10,7 % / 36,3 %
 Korjattavaa	0,9 % / 3,5 %	1,8 % / 11,1 %	3,1 % / 16,4 %
 Huono	0 %	0 %	0,1 % / 1 %

Vähiten puutteita esiintyi laitos- ja keskuskeittiöissä sekä hyväksytyissä elintarvikehuoneistoissa. Eniten puutteita ilmeni ravintoloissa ja kahviloissa. Vähäisempiä (B, hyvä) sekä vakavampia (C, korjattavaa) puutteita ilmeni lähinnä liittyen tilojen, pintojen ja välineiden puhtauden ja kunnossapidon, elintarvikkeista annettavien tietojen, elintarvikkeiden lämpötilojen hallinnan tai henkilökunnan toiminnan laiminlyönteihin.

3.2 Terveystoimintalain mukainen valvonta

Taulukko 5: Terveystoimintalainvalvonnassa suunnitellut ja toteutuneet tarkastukset vuonna 2025 kohdetyyppikohtaisesti

Valvontakohdetyyppi	Valvonta-kohteiden lkm	Suunnitellut tarkastukset	Toteutuneet tarkastukset
Kokoontuminen, julkiset huvi- ja kokoontumishuoneistot (lasten ja nuorten kohteet)	13	2	4
Majoitustoiminta, majoitushuoneistot	29	13	7
Liikunta ja virkistystoiminta + yleiset saunat	41	27	28
Opetustoiminta, koulut ja oppilaitokset	32	9	13
Sosiaalihuollon palvelut (sisältäen päiväkodit)	55	18	10
Kauneudenhoitoa ja ihon käsittelyä suorittavat huoneistot ja laitokset	17	3	6
Talousvettä toimittavat laitokset (vähintään 5000 käyttäjää tai yli 1000 m ³ /d) ja tukkuviesilaitokset	5	2	3
Talousvettä toimittavat laitokset (vähintään 50 mutta alle 5000 käyttäjää tai vähintään 10 mutta alle 1000 m ³ /d) tai muu asetuksen 1352/2015 mukainen kohde	58	36	31
Talousvettä toimittavat laitokset (alle 50 käyttäjää tai alle 10 m ³ /d) tai muu 401/2001 asetuksen mukainen kohde	19	6	10
Yhteensä	269	116	112
Valvontasuunnitelman toteutuminen 97 %			

Valvontasuunnitelman mukaiset tarkastukset toteutuivat vuonna 2025 97 %. Lisäksi terveystoimintalainvalvonnassa tehtiin 13 valvontasuunnitelman mukaista seurantaan tai toiminnan aloittamiseen liittyvää tarkastusta ja 40 valvontasuunnitelman ulkopuolista tarkastusta. Nämä liittyivät pääosin asuntojen terveyshaittaepäilyihin ja niiden uusintatarkastuksiin. Yhteensä terveystoimintalainvalvonnassa tehtiin vuonna 2025 165 tarkastusta.

Talousveden valvonnassa painopiste oli edellisten vuosien tapaan Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen talousveden laadusta ja valvonnasta sekä rakennusten vesilaitteistojen riskienhallinnasta 1352/2015 mukaisten valvontatutkimusohjelmien päivittämisessä asetuksen mukaisiksi. Vettä toimittavan laitoksen (EU-laitosten) riskienhallintasuunnitelman tekeminen yhteistyössä ympäristönsuojelun ja ELY-keskuksen kanssa.

Talousveden valvojat kokoustivat säännöllisesti ELY-keskusten, aluehallintoviraston ja kuntien välisten tilannekuvapalaverien muodossa.

Vuonna 2025 kartoitettiin talousveden käyttöä osana julkista tai kaupallista toimintaa sekä talousveden käyttöä osana elintarvikkeiden valmistusta. Kohteet ovat pääosin pieniä kaivoja josta vedenotto on vähäistä, toiminta liitettiin valvonnan piiriin.

Vesilaitosten talousveden laatua valvotaan laitospöytäisten valvontatutkimusohjelmien mukaisesti. Vettä toimittavien laitosten näytteenottosuunnitelmat ja vedenlaatutiedot tallennetaan VATI-järjestelmään. Ison talousvesiasetuksen mukaisten laitosten viranomaisvalvonnan tulokset siirtyvät vesi.fi sivustolle vatista. Vedenlaatutietojen tallentaminen on vienyt paljon työaikaa. Näytteenottosuunnitelmat luodaan vuosittain jokaisen kohteen osalta vatiin

Yhden vettä toimittavan laitoksen toimittamassa vedessä todettiin kohonnut pitoisuus trihalometaneja (THM), jotka ovat klooridesinfiointin sivutuotteita. Tilanteessa on ryhdytty toimenpiteisiin ja tuloksia on seurattu vesinäyttein. Tilanne on normalisoitunut ja tilanteesta on tehty häiriötilanteen yhteenveto Vati järjestelmään. Yhdessä vesiosuuskunnassa oli kesällä 2025 häiriötilanne, joka johti laajaan vedenkeittokehotukseen. Häiriötilanteen todennäköinen syy oli näytteenotossa tapahtunut virhe. Tilanteen takia pidettiin jälkikäteen valvonta-alueen osallisten kesken purku- ja kehittämistilaisuus.

Rautavaaran vesiosuuskuntatapaamisessa helmikuussa 2025, käytiin osuuskunnille kouluttamassa varautumisen asioita sekä mikrobiologista talousvesinäytteenottoa. Tilaisuuteen osallistui noin 10 henkilöä.

Kylpylöiden, yleisten uima-altaiden ja uimarantojen uimaveden laatu on täyttänyt lainsäädännön vaatimukset. Kylpylöiden toiminnanharjoittajat hoitavat itse allasveden valvonta- ja omavalvonnan näytteenoton. Uimarantavesien näytteenoton hoitaa edelleen terveysvalvonta.

Käyttövesien lämpötilat on mitattu julkisten tilojen tarkastusten yhteydessä. Niitä on mitattu myös asunnontarkastusten yhteydessä tarvittaessa.

Keväällä 2025 Siilinjärven ympäristöterveyspalvelut järjesti koko Itä-Suomen yhteisen asunnontarkastajien yhteistyötapaamisen. Ohjelmassa oli mm. melumittausten harjoittelua oikeassa kohteessa ja toimintatapojen yhtenäistämistä Itä-Suomen alueella. Tapah-tumaan osallistui 23 henkilöä.

Terveydensuojeluvalvonnan painopisteet olivat omavalvonnan tukeminen sekä elinympäristöterveyden edistäminen ja yhteistyö. Yhteistyötä muiden Pohjois-Savon alueen valvontayksiköiden ja Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa on tiivistetty vuonna

2025. Valvontayksiköllä on terveydensuojeluvalvonnan kohteille suunnattu omavalvontaohje, jota on lähetetty toimijoille tarkastuskertomusten liitteenä myös vuonna 2025.

Julkisten rakennusten valvontaa tehdään riskiperusteisesti ja osassa kohteista tarkastustiheyttä on nostettu riskinarvioinnin perusteella.

Kuntakohtaiset sisäilmatyöryhmät ovat kokoontuneet aktiivisesti Siilinjärvellä ja Lapinlahdella ja kuudessa kohteessa on kohdekohtainen sisäilmatyöryhmä. Siilinjärvellä on osallistuttu lisäksi koordinoivan sisäilmatyöryhmän alaisen kehitysryhmän toimintaan. Kehitysryhmän hyviä toimintatapoja voidaan hyödyntää myös muissa yhteistoiminta-alueen kunnissa. Valvojien työaika on mennyt myös ohjaukseen, neuvontaan ja viestintään.

3.3 Tupakkalain mukainen valvonta ja nikotiinivalmisteiden myynnin valvonta

Tupakkalakiin perustuvaa valvontaa tehtiin pääsääntöisesti elintarvike- ja terveydensuojelun valvontatarkastusten yhteydessä.

Taulukko 6: Tupakkalain valvonnassa suunnitellut ja toteutuneet tarkastukset vuonna 2025 kohdetyypikohtaisesti

Kohdetyyppi	Kohteiden lkm *)	Suunnitellut tarkastukset, lkm	Toteutuneet tarkastukset, lkm
Vähittäismyynti	33	9	17
Ravintola tai muu ravitsemistila, jossa on erillinen tupakointitila	0	0	0
Yhteensä, lkm	33	9	17
Valvontasuunnitelman toteutuminen 189 %			

*) valvontasuunnitelma 2025

Nikotiinivalmisteiden myynnin valvontatarkastuksia tehtiin samoissa kohteissa kuin tupakkatuotteiden myynnin valvontaa. Vuonna 2025 yhteistoiminta-alueella oli 33 tupakan vähittäismyyntipaikkaa ja 22 nikotiinivalmisteiden myyntipaikkaa, joista 13 myyntipaikkaa tarkastettiin.

Tupakkalain muutoksen myötä vuoden 2025 aikana käsiteltiin 24 kpl myynnin laajentamisilmoitusta savuttomiin nikotiinituotteisiin (nikotiinipussit / nikotiininesteet).

Valvontayksikkö osallistuu säännöllisesti Siilinjärven kunnan HYTE työhön ja sitä kautta saatiin tietoa ehkäisevän päihdetyön tekemien tupakan ostokokeiden tuloksista vuonna 2025. Tietoa voidaan käyttää hyödyksi tupakan myynnin valvontatyössä.

3.4 Muut terveysvalvonnan tehtävät

Muut terveysvalvonnalle kuuluvat tehtävät vievät paljon aikaa. Tällaisia tehtäviä ovat esimerkiksi seuraavat:

Suunnitelman ulkopuoliset tarkastukset

Suunnitelman ulkopuolisiin tarkastuksiin lasketaan mukaan esimerkiksi asunnontarkastukset ja valituksen tai epäilyn perusteella tehdyt tarkastukset sekä osa seurantatarkastuksista. Asunnontarkastuksiin liittyy usein useammassa vaiheessa tehtäviä rakennetutkimuksia ja niistä tehtävät asiakirjatarkastukset. Suunnitelman ulkopuolisten tarkastusten määrä vaihtelee vuosittain suurestikin. Vuonna 2025 valvontasuunnitelman ulkopuolisten tarkastusten määrä oli terveydensuojelussa 40 kpl ja elintarvikevalvonnassa 11 kpl yhteensä 51 kpl.

Asuntojen osalta yhteydenottoja tuli runsaasti, ja käsittelyyn tuli 21 uutta kohdetta. Lisäksi jo käsittelyssä oleviin kohteisiin tehtiin 9 asiakirjatarkastusta. Asuntojen terveyshaittaepäilytarkastukset ovat usein työllistäviä ja pitkäkestoisia ja vaativat useamman tarkastuksen kohteeseen. Asunnontarkastukset tehdään tarvittaessa kahden tarkastajan voimin työturvallisuuden sekä asiakkaan ja tarkastajan oikeusturvan varmistamiseksi.

Ilmoituksen ja hakemuksen käsittely

Ilmoituksia ja hakemuksia käsiteltiin kaikissa valvontalajeissa yhteensä 87 kpl. Määrä sisältää 9 talousvesilaitoksen riskinhallintasuunnitelman hyväksymishakemusta (hakemukset hyväksytään tarkastuskertomuksessa). Tarvittaessa toiminnanharjoittajalta pyydetään lisätietoja koskien ilmoitusta tai hakemusta.

Yhteydenotot (sisältäen ohjauksen ja neuvonnan)

Yhteydenotot ja niiden vaatimat toimenpiteet kirjattiin pääsääntöisesti VATI-tietojärjestelmään sekä pienemmät yhteydenotot osin myös erilliseen Excel-taulukkoon. Yhteydenottoon reagoidaan sen laadun mukaan viipymättä, työtilanteen ja riskinarvioinnin mukaisesti.

Vuonna 2025 tuli runsaasti yhteydenottoja rottahavainnoista ympäri yhteistoiminta-aluetta. Niiden tiimoilta annettiin paljon neuvontaa ja ohjeistusta, jaettiin tiedotteita. Tarvittaessa yksittäisiin kohteisiin tehtiin myös katselmuksia tai jaettiin tiedotteita.

Muu viranomaistyö

Muuhun viranomaistyöhön lasketaan seuraavat asiat:

- Katselmukset
- Neuvottelut ja viranomaispalaverit
- Kouluttaminen
- Koulutukseen osallistuminen

- Tiedottaminen
- Raportointi

Muuta viranomaistyötä oli vuonna 2025 yhteensä noin 250 htpv verran (sisältäen valmistautumisen ja perehtymisen).

Koulutussuunnitelman mukaiseen täydennyskoulutukseen käytettiin terveysturvallisuuden yksikössä henkilöä kohden keskimäärin 6 htpv eli yhteensä 48 htpv.

Näytteenotto ja mittaukset

Vuoden 2025 aikana erilaisia näytteenottoja/mittauksia oli yhteensä 386 kpl terveydensuojelun ja elintarvikevalvonnan osalta.

Määrä pitää sisällään elintarvikevalvonnan osalta näytteenottosuunnitelman mukaiset näytteet sekä vierasainevalvonta näytteenoton. Terveysturvallisuuden osalta näytteet ovat pääasiassa uimavesinäytteitä. Lisäksi määrään sisältyvät toimijoiden ottamat ja Vatiin kirjatut talousveden säännöllisen valvonnan näytteet.

Epidemiat

Vuonna 2025 yhteistoiminta-alueella ei todettu yhtään laajempaa elintarvike- tai vesivälitteistä epidemiaa. Ilppa kanavan kautta tehtiin 8 sairastuminen tai haittailmoitusta mutta kyseessä oli yksittäisiä sairastuneita ei epidemiatilanteita.

Valmius ja varautuminen

Vuoden aikana valvontayksikön henkilöstöä osallistui yhteensä 6 erilaiseen varautumista ja valmiutta koskevaan harjoitukseen ja koulutustilaisuuteen. Näistä kertyi yhteensä 21 työpäivää.

Annetut lausunnot

Terveysturvallisuusviranomaiselta pyydetään lausuntoja mm. kaava-asioihin, ympäristölupa-asioihin, valtakunnallisiin valvontaohjelmiin ja -ohjeisiin liittyen. Lausuntoja annettiin vuonna 2025 yhteensä 20 kappaletta. Lausuntopyyntöjä käsiteltiin 35 kpl, kaikista lausuntopyyntöistä ei ole tarpeen antaa lausuntoa, mutta lausuntopyyntöjen materiaali käydään kuitenkin läpi.

Lisäksi on annettu lausuntoja/kommentteja suunnitteilla olevista elintarvikehuoneistoista ja terveysturvallisuuslain mukaisista kohteista.

Kehittämistyö

Vuoden 2026 alussa voimaantullut uusi eläinlääkintähuoltolaki (285/2023) vaati paljon etukäteistyötä ja se oli vuoden 2025 suurin kehittämistyötä vaatinut tehtävä. Uuden lain

edellyttämät päätökset hyväksyttiin ympäristöterveyslautakunnassa 25.11.2025. Lain voimaantulo on edellyttänyt isoja muutoksia myös KliniQ potilasohjelman ja hinnaston osalta. Uusi erillinen eläinlääkintähuollon maksutaksa hyväksyttiin lautakunnassa 17.12.2025.

Maksullisesta LaatuNet laadunhallinta ohjelmasta luovuttiin tammikuussa 2025. Teams pohjainen laatujärjestelmä saatiin valmiiksi ja sen kehittämistä jatketaan vuoden 2026 aikana.

Vuoden 2023 lopulla suunniteltu jatkuvasti auki oleva terveysvalvonnan ja eläinlääkintähuollon asiakastytyväisyyskysely avattiin julkiseen käyttöön keväällä 2024. Vuonna 2024 vastauksia saatiin 17 kpl ja niiden keskiarvo oli 4,33. Vastausten määrä vuonna 2025 on ollut kasvussa, 31 kpl, niiden palaute on ollut pääosin myönteistä. Palautteiden keskiarvo vuodelta 2025 oli 4,74 (asteikolla 1–5).

Vuonna 2025 Siilinjärven kunnassa toteutettiin KEVA:n työhyvinvointikysely. Ympäristöterveyspalveluiden yksikön vastaukset olivat pääosin hyviä ja 96 % yksikön työntekijöistä suosittelisi sitä työpaikkana myös muille.

Ruokavirasto toteutti valvontayksikköön maitoalan valvonnan arviointi- ja ohjauskäynnin. Käynnille osallistuivat alueen maitoalan valvontaa tekevät henkilöt. Toimintaa on pyritty kehittämään käynnin raporttiluonnoksen perusteella.

Noin puolet henkilöstöstä osallistui vuoden 2025 aikana kunnan tarjoamaan kauan toivottuun Defusing koulutukseen, jonka tarkoituksena on kehittää yksikön työhyvinvointia ja resilienssiä haastavissa työtehtävissä yksikön sisäisen jälkipurkumenetelmän avulla. Koulutus oli jatkoa Kunta- ja hyvinvointialue työnantajien Tekojen tori gaalassa Helsingissä 3.12.2024 palkitun Mieliteko hankkeen koulutuksille.

Vuoden 2025 aikana kaikilla halukkailla työntekijöillä oli mahdollisuus osallistua 3 kerran yksilötyönohjaus kokeiluun. Kokeilusta saatu palaute on ollut erittäin positiivista. Valvontaeläinlääkäreillä työohjaus on ollut käytössä jo useamman vuoden ajan.

Microsoft Teams-alustan käyttöä on kehitetty edelleen ja se on helpottanut kokouskäytäntöjä koko yksikössä sekä työvuoro- ja lomasuunnittelua erityisesti eläinlääkintähuollossa. Vanhat verkkoasemat poistuivat käytöstä vuoden 2024 alussa ja tiedot siirrettiin Teams-alustalle. Vuoden 2025 alusta asiakirjojen säilytyksessä siirryttiin sähköiseen Dynasty10-asiakirjanhallintajärjestelmään.

Vuonna 2025 Siilinjärven ympäristöterveyspalvelut on aktiivisesti osallistunut 16 kunnan yhteiseen Kestävät viranomaispalvelut, KEVI2030-hankkeen selvitystyöhön. Hankkeesta on saatu paljon hyvää vertailutietoa alueen eri ympäristöterveyspalveluiden yksiköiden toiminnasta ja kehittämisideoita mm. valtakunnallisen valvontatietojärjestelmän VATI:n toimintatapojen yhtenäistämiseen osallistuvien kuntien alueella.

Sisäilmatyöryhmien toimintaa on kehitetty Siilinjärvellä ja Lapinlahdella ja näitä hyviä käytäntöjä voidaan hyödyntää myös muissa yhteistoiminta-alueen kunnissa.

Talous- ja uimavesipuolen ohjeita ja dokumentteja (riskienarviointilomakkeet pienemmillä toimijoilla, näytteenotto-ohjeen päivitys, sinilevän ja myrkkyykeison tunnistamisohje), on aktiivisesti kehitetty ja päivitetty vuoden 2025 aikana. Vuonna tehtiin myös toimijoille suunnattu talousveden näytteenottovideo, jota on jaettu koulutustapahtumien yhteydessä. Elintarvikevalvonnan puolella on kehitetty ohjeistusta elintarvikehuoneiston toiminnan aloittamisen ja kotona toimivan elintarvikehuoneiston osalta.

Tutkintapyyntö

Valvonta-alueella ei tehty yhtään elintarvikkeisiin tai terveydensuojeluun liittyvää tutkintapyyntöä vuonna 2025.

Matka-ajat

Terveysvalvonnan henkilöstöltä kului työaika työmatkoihin/-ajoihin noin 42 htpv vuoden 2025 aikana.

Taulukko 7: Terveysvalvonnassa vuonna 2025 tehdyt muut tehtävät

<i>Tehtävä</i>	<i>Lukumäärä (kpl)</i>	<i>Arvio htpv</i>
<i>Suunnitelman ulkopuoliset tarkastukset</i>	51	100
Ilmoituksen ja hakemuksen käsittely	87	43
Yhteydenotot	632	125
Talousveden valvontatutkimusohjelmat sisältäen näytteenottosuunnitelman	9	27
Vettä toimittavien laitosten riskinhallintasuunnitelma (hyväksytyt arvioinnit + yhteistyö laitosten kanssa)	9	27
Muu viranomaistyö <ul style="list-style-type: none">• Katselmukset• Neuvottelut ja viranomaispalaverit• Kouluttaminen• Koulutukseen osallistuminen• Tiedottaminen• Raportointi• VATI	107 kpl 3 kpl 48 pv	250
Valmius ja varautuminen harjoitukset kpl	6	21

Näytteenotto ja mittaukset sekä niiden kirjaaminen	387	65
Ruokamyrkytyspäilyt	8	8
Talousveden häiriötilanteet	2	20
Tutkintapyyntö	0	0
Matka-ajat		42
Käsitellyt lausuntopyynnöt	35	50
Yhteensä		778 htpv =3,54 htv*

*1henkilötyövuosi = 220 henkilötyöpäivää

3.5 Valvontasuunnitelman mukaisten tarkastusten toteutuma

Valvontasuunnitelmassa esitetään kunkin valvontalajin suunnitellut tarkastukset vuodelle 2025 (liite A).

Taulukko 8: Toteutuma valvontasuunnitelman mukaisista tarkastuksista

*ml. maidontuotantotilojen hygieniavalvonta

Valvontalaji	2025	2024	2023	2022	2021
Elintarvikevalvonta*	101 %	96 %	77 %	73 %	63 %
Terveydensuojelun valvonta	97 %	98 %	97 %	76 %	57 %
Tupakkalain valvonta	189 %	81 %	96 %	44 %	81 %
Toteuma yhteensä	102%	96 %	85 %	71 %	63 %

4. Eläinlääkintähuollon suunnitelman toteutuminen

4.1 Eläinten hyvinvoinnin ja terveyden valvonta

Vuonna 2023–2025 tehdyt eläinsuojelu- ja eläintautilainsäädännön mukaisten tarkastusten määrät näkyvät alla olevassa taulukossa. Kaikki vakavat epäilyyn perustuvat eläinsuojelukäynnit tehtiin tapauksen kiireellisyyden mukaan viimeistään noin kuukauden kuluessa epäilyilmoituksen saapumisesta, kiireelliset tapaukset nopeammin pääsääntöisesti saman

viikon aikana tai jopa samana päivänä, tarvittaessa myös päivystyksessä kunnaneläinlääkärin toimesta. Kiireettömiä eläinsuojelukäyntejä ja eläinsuojelu- uusintatarkastuksia siirtyy työvoimatilanteen takia osittain myös vuodelle 2026. Eläinsuojeluilmoitusten määrä laskee hieman vuodesta 2024.

Ns. määräaikaistarkastukset kohdentuvat eläinten hyvinvointilain 60 § mukaisiin ilmoituksenvaraisiin seura- ja harraste-eläinten pitopaikkoihin (esim. kennelit, hevostallit, eläinmyymälät ja eläinkaupat). Näiden kohteiden tarkastukset pyritään tekemään 4–5 vuoden välein. Vuonna 2025 näitä saatiin tehtyä suunnitelman mukaisesti kunnaneläinlääkäreiden toimesta.

Lemmikkieläinten kohdalla epäily kohdistui useimmiten eläimen pitopaikan tai pidon puutteisiin. Sairaana lemmikin asianmukainen hoito on laiminlyöty entistä useammin. Tuotantoeläinten eläinsuojeluepäilyissä syynä oli useimmiten pitopaikan ahtaus ja eläinten liikkaisuus. Tuotantoeläimiin kohdistuvien epäilyilmoitusten taustalla on usein tilalla tehdyt havainnot tai teuraseläinten huono kunto. Myös tuotantoeläimillä oli vuonna 2025 useampia eläinsuojeluilmoituksia, joiden taustalla oli sairaan eläimen hoidotta jättäminen tai myöhäinen hoidon aloittaminen.

Lemmikkien osalta tilanne korjaantui usein neuvonnalla tai määräyksellä ja lyhyellä määräajalla mutta myös lemmikkien osalta suuntauksena näyttäisi oleva tapausten pitkittyminen. Entistä useammin lemmikille on täytynyt etsiä kokonaan uusi pitopaikka tai se on jouduttu lopettamaan. Tuotantoeläinten osalta tilanteet usein pitkittyvät ja asian ratkaiseminen vaatii yleensä enemmän aikaa ja useamman tarkastuskäynnin samaan kohteeseen. Pitkittyneitä ja hankalia tapauksia on hoidettu yhteistyössä Itä-Suomen aluehallintoviraston ja poliisin kanssa mutta tapauksia on nyt pystytty paremmin hoitamaan loppuun asti myös omalla valvontaeläinlääkäritiimillä.

Vuoden 2025 aikana alueella oli useita työllistäviä nautakarjojen salmonellatapauksia ja niihin liittyviä näytteenottoja. Muut eläintauteihin liittyvät valvontatehtävät olivat pääsääntöisesti vastustus- ja kartoitusohjelmiin liittyviä tehtäviä ja valvottaviin eläintauteihin (esim. salmonella, EHEC, esikotelomätä, BKD, maedi-visna ja scrapie valvontaan) liittyviä tehtäviä. Alueelta lähetettiin tutkittavaksi useampia lintuinfluenssanäytteitä mutta tautia ei todettu. Alueella oli vuonna 2025 yksi Newcastle'n tauti epäily joka lopulta kuitenkin osoittautui negatiiviseksi.

Valvontaa varten oli vuonna 2025 4,0 valvontaeläinlääkärin virkaa, lisäksi vuonna 2025 palkattiin myös valvontaeläinlääkäreille kesälomansijainen. Vasteajat sekä ensimmäisissä tarkastuksissa että uusintatarkastuksissa ovat pysyneet ennallaan. Kaikki kiireelliset eläinsuojelu- ja eläintautivalvontatehtävät on kuitenkin saatu hoidettua. Eläinsuojelutapausten vakavuus on lisääntynyt koko ajan.

Valvontaeläinlääkäreitä on tällä hetkellä 4 henkilöä, joten praktikoiden tekemä eläinsuojeluvälivalvonta on vähäistä ja painottuu kiireellisiin päivystystapauksiin ja eläinten hyvinvointilain 60 § mukaisiin tarkastuksiin. Koska alueella päivystää koko ajan kaksi praktikkoeläinlääkäriä, on omalle asiakkaalle tehtävät eläinsuojelutarkastukset pystytty minimoimaan.

Vuodelle 2025 suunnitellut maidontuotantotilojen hygieniatarkastukset saatiin melko hyvin tehtyä. Vuonna 2025 Kuopioon tehtiin 22 kpl (81 % toteuma) ja YT-alueelle 24 kpl (104 % toteuma), yhteensä 46 kpl (92 % toteuma) maidontuotantotilojen hygieniatarkastuksia.

Taulukko 9: Eläinten hyvinvoinnin ja terveyden valvonnan käyntimäärät vuonna 2023 - 2025 yhteistoiminta-alueella ja Kuopiossa

	2023			2024			2025		
	Eläinsuojelukäynnit		Tautivalvonta	Eläinsuojelukäynnit		Tautivalvonta	Eläinsuojelukäynnit		Tautivalvonta
	Epäilyyn perustuvat	Vuositarkastukset		Epäilyyn perustuvat	Vuositarkastukset		Epäilyyn perustuvat	Vuositarkastukset	
Yhteistoiminta-alue	133	0	36	167	13	36	129	9	39
Kuopio	179	0	53	239	25	53	242	9	34
Yhteensä	312	0	89	406	38	89	371	18	73
Yhteensä	312		89	444		89	389		73

4.2 Eläinlääkäripalvelut

Eläinlääkäripalveluiden laatu ja määrä olivat kysyntään nähden riittävät. Myös terveydenhuoltopalveluita ja ei-kiireellisiä, perustason pieneläinpalveluita on voitu tarjota pääosin kysyntää vastaavasti. Kaikki vakituiset praktikkovirat on saatu täytettyä, mutta sijaisten saatavuudessa äkillisiin pidempiin poissaoloihin on välillä ollut haasteita mikä on ajoittain aiheuttanut kuormittumista vakituisille viranhaltijoille.

Alueella on jonkin verran myös yksityisiä eläinlääkäripalveluita, erityisesti terveydenhuollossa ja pieneläinpalveluissa. Yksityiset palvelut vähentävät kunnaneläinlääkäreiden työmäärää niissä kunnissa, joissa on tarjolla sekä yksityinen että kunnallinen palvelu. Kunnaneläinlääkäreiden työmäärä vaihtelee jonkin verran eri toimipisteiden kesken. Töitä on vuonna 2025 pyritty tasaamaan myös toimipisteiden välillä. Myös yhteinen potilasohjelma KliniQ on edesauttanut potilastyön tasaamista eri vastaanottojen välillä tarvittaessa.

Toimipisteverkoston arvioinnille ei tällä hetkellä ole ollut tarvetta, mutta mikäli eteen tulisi esim. jonkun muun yksittäisen vastaanoton lakkauttaminen, niin käytettävissä on kunta-kohtaiset käyntimäärät usean vuoden ajalta. Yhteisvastaanottojen myötä sivutoimipisteiden eläinlääkäritarvetta muokataan käyntimäärien ja kyseisen kunnan tarpeiden mukaan.

Suureläinpäivystyksessä on yksi päivystysalue ja kaksi päivystyspiiriä, jolloin alueella päivystää kaksi eläinlääkärinä yhtä aikaa. Pieneläinpäivystys on eriytetty koko yhteistoiminta-alueella. Pieneläinpäivystyksen järjestää Kuopion kaupunki, joka ostaa sen yksityiseltä toimijalta, tällä hetkellä Evidensia Savon Murre eläinsairaala.

Kaikki kunnan palveluksessa olevat eläinlääkärit täyttävät eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 16.2 §:n ja -asetuksen (VnA 1031/2009) 2 §:n mukaiset vaatimukset. Eläinlääkintähuollon henkilöstölle laadittiin koulutussuunnitelma vuodelle 2025. Kukin eläinlääkintähuollon työntekijä osallistui keskimäärin noin 8,1 koulutuspäivään vuodessa.

Taulukko 10: Eläinlääkärikäyntien määrät yhteistoiminta-alueella ja Kuopiossa vuosina 2023 - 2025

	Eläinlääkärikäynnit 2023					Eläinlääkärikäynnit 2024					Eläinlääkärikäynnit 2025				
	pieneläimet		suureläimet			pieneläimet		suureläimet			pieneläimet		suureläimet		
	virka-aika	päivystys	virka-aika	terv.huolto	päivystys	virka-aika	päivystys	virka-aika	terv.huolto	päivystys	virka-aika	päivystys	virka-aika	terv.huolto	päivystys
YT-alue	4235	10	1468	84	485	3894	1	1367	117	467	3789	7	1368	108	501
Kuopio	2862	13	2263	157	518	2482	5	1972	197	515	2439	8	1809	206	557
Yht.	7097	23	3731	241	1003	6376	6	3339	314	982	6228	15	3177	314	1058
Yhteensä	7120		4975			6382		4635			6243		4549		

5. Toimintatuotot

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman mukaisesta säännölliseen valvontaan sisältyvistä tarkastuksista ja näytteenotosta sekä tutkimuksista on perittävä kunnan ympäristöterveydenhuollon taksan mukainen maksu. Siilinjärven ympäristöterveyspalveluilla oli vuonna 2025 voimassa ympäristöterveyslautakunnan 17.12.2024 (§ 24) hyväksymä maksutaksa, jossa tuntiveloitushinta oli 70 €. Vuonna 2025 perittiin myös elintarvike- ja terveysuojelulain säännöllisen valvonnan lakisääteinen 150 € valvonnan perusmaksu. Lisäksi tupakkatuotteiden myynnin vuosimaksu oli 500 € vuodessa.

Taulukko 11: Vuosien 2023–2025 valvontasuunnitelmiin perustuvasta valvonnasta sekä hakemusten ja ilmoitusten käsittelystä kertyneet tulot.

Osa-alue	2023	2023	2024	2024	2025	2025
	valvontamaksut	hakemukset ja ilmoitukset	valvontamaksut	hakemukset ja ilmoitukset	valvontamaksut	hakemukset ja ilmoitukset
Valvonnan perusmaksut	41400	-	49950	-	49950	-
Elintarvikevalvonta	17640	1620	22850	2850	19250	3010
Elintarvikevalvonta, eläinlääkintähuolto	3338	-	5840	-	5680	280
Vientitodistukset + lihantarkastusmaksut	7800	-	8145	-	12175	-
Terveydensuojelu	29520	2400	26790	1750	24535	2800
Tupakkalain valvonta vuosimaksu	25500	540	34500	420	31000	2660
Nikotiinivalmisteen myynnin valvonta	1800	-	1875	-	1575	-
Näytteenotto	3660	-	3360	-	5250	-
Tulot yhteensä € / vuosi	134138		159030		158165	

Tulot perusmaksusta, valvontamaksuista ja hakemusten ja ilmoitusten käsittelystä vuonna 2025 olivat yhteensä 158 165 € euroa. Ympäristöterveydenhuollon toimintatuotot suunnataan täysimääräisesti oman toiminnan kustannusten kattamiseen.

Ympäristöterveyspalvelut ei voi periä maksua valvontasuunnitelman ulkopuolisista suoritteista, kuten lausunnoista, asiakasvalituksiin ja neuvontaan liittyvistä tarkastuksista ja palaverista.

6. Henkilövoimavarat ja niiden riittävyys

Ympäristöterveyspalveluiden käytettävissä olevat voimavarat olivat vuonna 2025 keskimäärin 29 htv (33 henkilöä).

Taulukko 12: Vuonna 2025 terveysvalvonnan sekä eläinlääkintähuollon valvontatehtäviä hoitaneet henkilöt

Virka / toimi	Viranhaltija	Tehtävät
Ympäristöterveystarastajat	Anni Aallosvirta p. 044 740 1427,	Talousveden valvonta
	Tiina Aarni p. 044 740 1464	Terveydensuojelunvalvonta
	Antti Hartikainen p. 044 740 1434	Terveydensuojeluvalvonta, tupakkavalvonta ja elintarvikevalvonta
	sij. Mikael Ihalainen p. 044 740 1458	Elintarvikevalvonta ja tupakkavalvonta, lausunnot, haittaeläimet
	Ritva Savolainen puh. 044 740 1424	Elintarvikevalvonta ja tupakkavalvonta
	Mari Oikarinen puh. 044 740 1468	Talousveden valvonta, uima- ja uima-allasvedet
Hallintosihteeri	Katja Närhi puh. 044 740 1425	toimistotehtävät
Ympäristöterveysjohtaja	Kaisa Hartikainen p. 044 740 1435	Ympäristöterveysjohtaja, ympäristöterveydenhuollon johtaminen, lautakunnan esittelijä, elintarvikevalvontaa
Valvonta-eläinlääkärit	Laura Rytönen p. 044 740 1480 Karoliina Eskelinen p. 044 740 1456 Petra Lihtamo p.044 740 1499 Heidi Brisk p. 044 740 1416	Eläinsuojeluvalvonta eläintautivalvonta elintarvikevalvonta (maidontuotantotilojen hygienia- valvonta)

Vastaava eläinlääkäri	Joni Pulliainen puh. 044 740 1423	Eläinlääkintähuollon suunnittelu ja järjestäminen elintarvikevalvonta (eläinperäisiä elintarvikkeita valmistavat laitokset)
Kunnaneläinlääkärit	14 kpl	praktiikka ja suurelaimet, tautivalvonta, kiertävä praktikko

Terveysvalvonnan henkilövoimavarat vuonna 2025 riittivät hyvin valtakunnallisten valvontaohjelmien mukaisen tarkastustiheyden toteuttamiseen. Säännöllisen valvonnan toteuma vuonna 2025 oli 102 %.

Valtakunnallisia tarkastustiheyksiä on tarkasteltu riskiperusteisesti valvontayksikön omassa valvontasuunnitelmassa. Suunnitelman ulkopuolisessa valvonnassa tärkeimmät akuutit työtehtävät, kuten erityistilanteet ja valitustapaukset, on hoidettu ensisijaisina. Terveysvalvonnan työn tulisi olla myös ennaltaehkäisevää kaikissa valvontalajeissaan. Tähän olemme pyrkineet vaikuttamaan mm. laatimalla lausuntoja ympäristömme uusista toiminnoista, rakentamisesta ja alueiden käytön suunnittelusta sekä neuvomalla toimijoita ja kulluttajia sekä osallistumalla viranomaisten välisiin yhteistyökokouksiin.

Siilinjärvellä 25.2.2026

ympäristöterveysjohtaja
Kaisa Hartikainen